

ZLARISS. VIRIS D D. THO
 mæ & Ambrosio Blaureris, germanis fratribus,
 alteri Reip. alteri ecclesiæ Constantien-
 sis præsidibus benemeritis, Dominis suis
 colendissimis, Xystus Betuleius
 Augustanus S. D.

EMINISTIS, uiri sanctissimi,
 quantus philophilus noster Bo-
 nifacius Lycosthenes, felici memo-
 ria, extiterit, quamq; polyphiliæ
 fuerit deditus. Tam fuit ille cœlestis illius doctoris
 præcepti studiosus, ut nihil prius charitate, nihil
 antiquius iuuandi studio habuerit: neq; ab hoc of-
 ficio ulla ingratitudine fuit deterritus unquam, ita
 ut suis sæpe osoribus benefecerit ultrò. Ille inquam
 philophilus, ille mirabilis amicitarum concilia-
 tor, meritò mihi, nisi ingratus esse uelim, multis ce-
 lebrandus est nominibus: sed hoc maxime, quòd ne
 minem, piè saltem doctum, ita solus amauit, aut co-
 luit, quin me uel ex parte aliqua ab ea amicitia hæ-
 rere uoluerit. Sincerus profectò in illo homine
 candor, & singulare diuinæ uoluntatis studium.
 Qui cum nos, ut par erat, arctissimo amore com-
 plecteretur, se mihi hoc debere arbitratus est, ut
 per occasionem, quam hospitiij iure habebat ob-
 latissimam, mihi uestram conciliaret beneuolen-
 tiam, quam hucusque plurimis erga me decla-

6 Xysti Betuleij

rastis argumentis, ita ut absq; ingratitudinis uiijo
facere non possim, quin meum erga uos studium,
quo tacite uos hactenus colui, publica aliqua si-
gnificatione declarem. Et licet hoc ingenij mei
(quod exiguum admodum esse fateor) monumēto
non fiat: non ingratum tamen uobis fore arbitror,
munus hoc, multorum seculorum uetustate sepul-
tum, uestro sub nomine in lucem asseri. Non, in-
quam, admittere potui, ut quisquam mortalium
Sibyllas tot seculis sepultas, hodie renasci prius re-
sciscat, quam intellexerit, Xystum uestri nominis
studiosissimum esse, Diuina prouidentia factū ar-
bitor, quod ex multis longè optimis ex ueneranda
uetustate erutis monumētis, hoc ceu primitiae mi-
hi contigerūt. Nam cum Lactantij Firmiani, acer-
rimi illius facūdissimiq; religionis Christianæ ad-
uersus gentes defensoris, libros de Diuina institu-
tione ad Constantiū Magnū scriptos, in schola
mea iuuentuti enarrarem, & libri illi Sibyllinis
testimonijs creberrimis essent conspersi, arbitra-
bar me non id quod in fabis se reperisse clamitat,
nactum. Neq; profectò me spes fefellit, Nam dum
Lactantiana testimonia cum Sibyllinis 28° mois
confero, animaduerto uanam eorum esse opinio-
nem, qui credere non potuerunt, Sibyllas quicquā
de Christo fuisse uaticinatas: cæteras forte ex anu-
Vergiliana, quæ Aeneæ dux ad inferos fuisse à Po-
eta fin-

Epistola.

7

eta fingitur, mentientes. Sed rursus illorum sententia confirmatur optimè, qui quartā eiusdem Maronis Eclogam de Christi aduentu interpretātur, quum de aureo nascientis Christi seculo, de miraculis, de passione, de resurrectione tam certò prædixerint, ut maior illis fides etiam de secundo aduentu uaticinantibus, meo quidem iudicio, sit habēda meritò. Et si Rom. 1 saperet, sese primo quoq; tempore ad pœnitentiam cōuerteret, quæ iteratò audit: ἐγώ οὐ πότερον πέμψω. Imò si toti orbi non lœua mens eſſet, de alio uiuendi genere cogitaret, diēq; Domini magnum magnis expectationibus exspectaret. Sic prorsus sentio, Deum totius uniuersitatis opificem & administratorē æternam suam uoluntatem, & totam illum fatorum seriem, præferit ad salutem mortalium spectantem, sicut Israëlitis per Prophetas. ita gentibus per Sibyllas ostendere uoluisse, per idem numen fatidicum. Sibylæ siquidem nomenclatio, si modo Lactantij expositioni credimus, consilium Dei significat. Quantum autoritatis Augustinus Sibyllinis tribuat oraculis, nemo Theologorum, in patrum modò monumentis uersantium, est, qui nesciat. qui tamen præter Lactatiana, & Erythreae quædam, in quibus Acrosticha illa, ut opinor, ex Sibyllinis uidit nihil. Non uendico illis Propheticam maiestatem, quem ueneramur in Hebreorū prophetis, Esaiā,

¶ 4 Hiero-

fin. proeni griffen wort. Sabalag Schule
i. uelj. iſt nicht Zimm. i. 1666. Get. Maſz.
wont. Soſt regnum Sibylle. p. 2.

Dei consilium
Sic. 18dij
Sic. id est
Di. & solice
vide tuos:
p. m. 60.

Hieremia, & alijs. Sed interim quorundam prophetarum uoces clarè expressas dissimulare non possumus. An non audimus Zachariam manifestè in his uersiculis,

Aὐτὸς σὺ βάσιλος ἐπιβὰς ἐπὶ πῶλον ἐσάγε,
Γρᾶος πᾶσι φανεῖς,

& quæ sequuntur? An non prorsus idem cum Osea dicit, hoc uersu:

καὶ θανάτοις οὐ τροφή, οὐ ὑγρού εἰς οὐρανού ἔξει, etc.

Quid quod eandem ciuitatem cœlestem describit, cuius εὐφρασίis speciosa in Apocalypsi legitur. Ergo gentes ad salutem olim uocandæ, non tantū lumen illud habuerūt, quo τὸ γνωστὸν τὸ Θεόν ex creatione, et perenni illa uisibilis mundi administratio ne intelligere potuerunt. Misit benignissimus Deus, & ad ipsas suæ æternæ uoluntatis interpretes, nō furiosas, aut Apollinis alicuius dæmoniaco spiritu agitatas: sed quæ diuini alicuius numinis afflatus, magnalia cunctipotentis Dei cecinere. Non inquam illis Enthusiasmus fuit furibundus, id quod uel ex Acrostichis animaduertere est, quibus literis mystica serie positis, iudicium Christi describitur accuratissime. Quæ cum cæca gentilitas inteligeret minimè, pro insanis fuerunt habitæ. Non dubito quin futuri sint, qui his uaticinijs, licet multis in locis truncatis & mutilis, uel interpretatione, uel enarratione sint lumen aliquod illaturi: ad

quod

Epistola.

9

quod mihi nec ocij satis , nec eruditionis esse, facile
agnosco. Conquisiui ex his ea quæ Lactantianæ, ut
dixi, enarrationi inseruire uidebantur. Et cum o-
mnino edendi hi ~~χριστοι~~ uiderentur, uisus sum mi-
hi lectoribus rem minimè ingratam facere, si illas
ipsas Lactantianas collationes adjicerem. Quic-
quid itaq; illius est, sub uestro, Viri clarissimi, pa-
trocinio in lucem exire uolui. Quare munus hoc
æquo animo à uestro cultore suscipite, & Xystum
uestrum solita benevolentia complecti pergit.

Valete. Ex Augusta Vindelicorum. 4. Cal.

Nouemb. Anni à Redemptoris na-
tiuitate 1544.

6 5